

Dvajset let podjetja Bosch Rexroth, d. o. o.

Do nedavnega Indramat elektromotorji, d. o. o.

Janko Jelenc

Uvod

V letu 1980 je ISKRA Železniki pričela izdelovati različne motorje za vojaško industrijo. To je bila izrazito maloserijska izdelava zahtevnih elektromotorjev. Za njihovo izdelavo smo kupili CNC krmljene obdelovalne stroje, in sicer stružnice, obdelovalne centre in brusilne stroje, ki pa zaradi majhnih količin izdelkov niso bili zadosti izkoriščeni. Zato smo se odločili, da za dodatno izkoriščenost strojev poiščemo še primeren civilni program.

V takratni Jugoslaviji je bilo kar nekaj podjetij, ki so izdelovala CNC obdelovalne stroje, med njimi Riko Ribnica, Prvomajska Zagreb, Ivo Lola Ribar Beograd, SAS Zadar in nekatera manjša. Njihov glavni trg je bil v Sovjetski zvezi. Vse elektromotorje in ostalo CNC opremo so kupovala pri proizvajalcih v zahodni Evropi, največ prav pri podjetju Indramat v zahodni Nemčiji. Za stroje, izvožene v Sovjetsko zve-

zo, so dobila plačilo v jugoslovanskih dinarjih. Zato so se soočila s težavo, kako priti do deviz za plačilo elektromotorjev in pripadajočo krmlilno elektroniko zahodnim proizvajalcem.

Že v začetku leta 1982 smo imeli prve pogovore s predstavnikoma Indramata, z g. D. Diehlom in g. B. Wäschbachom. Predstavili smo jima našo idejo, da bi ISKRA Železniki za Indramat izdelovala elektromotor ali le njegove dele, za protivrednost pa bi pri njih dobili kompletni servo program in ga prodajali v Jugoslaviji za jugoslovanske dinarje.

Pri Indramatu so prav v tem času pričenjali s proizvodnjo novih AC servomotorjev. Proizvodnja le-teh je bila svetovna novost, zato je bilo na trgu zanje veliko zanimanje. Nadomestili so DC servo motorje. Glavna sprememba na novih motorjih je bila, da se je navitje preneslo na stator, PM magneti pa na rotor. Tehnologijo izdelave statorjev smo dobro poznali že od izdelave statorjev za podjetje Danfoss.

V marcu 1982 je Iskro Železniki obiskal direktor Indramata g. Dieter Diehl. Pokazali smo mu naše zmogljivosti in obstoječo tehnologijo, nad čimer je bil g. Diehl navdušen, zato so se dejavnosti na tem projektu začele odvijati zelo intenzivno. Že konec leta 1982 smo Indramatu dobavili prve količine statorjev in rotorjev za že omenjene nove motorje MAC 112. Za protivrednost smo od Indramata uvozili kompletne elektromotorje ter potrebno elektroniko in jo pričeli prodajati jugoslovanskim podjetjem. Obseg posla je hitro naraščal.

Leto 1990 in po njem

Z razpadom Sovjetske zveze in Jugoslavije so se razmere na trgu drastično spremenile. Prenehala se je proizvodnja elektromotorjev za vojsko, ustavila se je tudi prodaja izdelkov podjetja Indramat. Na slovenskem trgu je ostalo le nekaj odstotkov prodaje.

Leta 1992 se je ISKRA Železniki preimenovala v DOMEL in skozi postopek lastninjenja, ki se je zaključil leta 1996, prešla v delniško družbo (DOMEL, d. d.). Podjetje se je reorganiziralo. Oblikovale so se tri zaokrožene enote, in sicer program motorjev za sesalce, izdelava orodij in program elektromotorjev in njihovih sestavnih delov za Indramat.

Za ustanovitev samostojnega podjetja je pokazal interes tudi Indramat oz. njen lastnik REXROTH. Prvotno so si zamislili ustanovitev mešanega podjetja s 60-odstotnim deležem REXROTH-a in 40-odstotnim deležem Domela. Po slabi izkušnji s podjetjem AMETEK, ki je nameraval kupiti celotni DOMEL, pa so se pri REXROTH-u odločili za 100-odstotno lastništvo v novoustanovljenem podjetju Indramat elektromotorji, d. o. o. To je bilo ustanovljeno 1. 9. 1998.

Ob ustanovitvi so z Domelom, d. d., podpisali več pogodb, in sicer:

- Glavni sporazum, v katerem so določili vso potrebno opremo – stroje, orodje, dokumentacijo

ter število zaposlenih, ki so prešli iz Domela v novo ustanovljeno podjetje. Vse to so podrobno določili tudi v prodajni pogodbi.

- V najemni pogodbi so določili število kvadratnih metrov prostorov, ki jih je najelo novo podjetje pri Domelu za dobo petih let, torej do 1. 9. 2003.
- Podpisali so tudi tri servisne pogodbe za uporabo računalniških programov, telefonske mreže, varovanje stavb, vzdrževanje strojev in orodij ter skladiščenje repromateriala ter pogodbo o odkupu repromateriala in nedokončane proizvodnje na dan 1. 9. 1998 za potrebe izdelkov Indramata.

V letu 2001 je REXROTH prevzelo podjetje BOSCH. Njegovi predstavniki so pospešili iskanje nove lokacije. Glede na izselitveni rok iz Domela je pravzaprav časa že začelo primanjkovati. Ogledali so si veliko ponujenih možnih lokacij od Železnikov, Škofje Loke, Medvod, Ljubljane, Kranja, vse tja do Jesenic. Vse te možne lokacije so ocenili in razvrstili po več merilih. Največjo težo pri odločanju nove lokacije, upošteva utečeno in dobro delo zaposlenih v Železnikih, je imela oddaljenost nove lokacije od Železnikov. Vendar je kazalo, da v Železnikih in Škofji Loki ni lokacije, ki bi bila lahko konkurenčna nekaterim drugim.

Šele tako rekoč tik pred končno odločitvijo smo 30. maja 2002 dobili ponudbo lastnika podjetja Kroj, ki je želel prodati stavbo s pripadajočim zemljiščem v Škofji Loki.

4. junija 2002 sem opis nove ponujene lokacije poslal v Lohr na Maini gospodu Gätzu, ki je bil pri podjetju BOSCH zadolžen za vodenje projekta iskanja nove lokacije.

4. julija 2002 so prišli arhitekt, statik in elektroinženir, vsi predstavniki Boscha, na ogled in oceno ponujene lokacije in prostorov v Kroju v Škofji Loki. Ti so ocenili, da je lokacija lahko konkurenčna tistim, ki so bile bolj oddaljene od Železnikov.

Konec septembra 2002 so s Krojevimi lastniki podpisali pogodbo o odkupu prostorov in zemljišča, v oktobru pa izbrali Reiffeisen banko, ki je financirala odkup in obnovo prostorov.

Konec oktobra 2002 so izbrali projektantsko podjetje PROTIM iz Šenčurja. To je izdelalo vse projekte obnove stavbe in okolice, pri čemer so upoštevali samo tehnologijo bodoče proizvodnje in Boscheva priporočila za proizvodne in pisarniške objekte. PROTIM je moral pridobiti vsa dovoljenja ter zagotoviti nadzor in poskrbeti za sodelovanje z Upravno enoto v Škofji Loki. V januarju 2002 so izbrali gradbeno podjetje Tehnik, ki je opravilo obnovitvena dela, saj je od stare stavbe ostalo samo ogrodje.

Naj omenim zelo dobro sodelovanje med projektanti, gradbeniki in Upravno enoto v Škofji Loki, da so lahko hitro stekla pripravljalna dela in po izdaji

gradbenega dovoljenja tudi vsa gradbena dela. Vse dejavnosti so tako dobro potekale, da smo avgusta 2003 lahko pričeli s selitvijo strojev na novo lokacijo in 25. 8. 2003, torej teden dni pred pogodbenim rokom, pričeli z delom v novih prostorih. V teh prostorih podjetje deluje še danes.

V dvajsetih letih se je podjetje BOSCH REXROTH, d. o. o., lepo razvilo, saj je petkrat povečalo prodajo in potrojilo število zaposlenih.

Ob 20-letnici želim, da bi se tudi pod novim imenom podjetje še naprej uspešno razvijalo, saj bodo avtomatizirane tovarne potrebovale vedno več njenih izdelkov.

